

FORUM

ČESKOSLOVENSKO



2003

TSJEKKISK-NORSK FORUM

č. 47, listopad 2003

nr. 47, november 2003

Úvodník

Milí členové spolku,

Tak na mne opětně padl los, napsat t.zv. úvodník do našeho – stále řídkěji se objevujícího časopisu. Úvodník by tedy měl něco uvádět, já ale v tomto okamžiku nevím, co. Každý ví, že se blíží prosinec a s ním Mikuláš a Vánoce, že jsme měli překrásné léto a neuvěřitelně slunný a teplý podzim, že náš česko-norský spolek stále ještě existuje, o což se několik lidí usilovně a houževnatě zasluhovalo a doposud zasluhuje. Také nám je ale zároveň jasné, že tento spolek, v té formě a s tím druhem činností, jak byl založen – totiž ze začátku jako pomocná organizace Československé republiky po pádu komunismu a pak později jako krajanské fórum, kde by se scházeli v Norsku, ponejvíce v Osle bydlící Češi a jejich norští členové rodiny a přátelé. Spolek má za sebou za uběhlá léta mnoho velmi nebo méně povedených akcí různého druhu, ponejvíce pro děti, ale i pro dospělé. Od té doby co jsme uspořádali první Mikulášskou, s nesmírným úspěchem se tato pak každým rokem těšila veliké popularitě, aspoň donedávna. Byla celá řada akcí pro pensisty, organizovaných mimo město na přírodně hezkých místech. I tyto akce byly celkem oblíbené a dobře

navštěvované. V poslení době tyto srazy pro pensisty vzaly jaksi za své. Tak bychom mohli pokračovat dále, došli bychom jenom ke stejnému závěru, že Fórum a jeho činnost je na rozcestí: pokračovat, v tom případě jak? Jakou mu dát formu a druh činnosti, aby zase získal na popularitě? Nebo skončit Fórum jako takové a nahradit ho třeba dvěma nebo třemi setkáními ročně, bez speciálně připravovaného programu, jen tak, aby lidi, kteří se jinak nikdy nevidí, se zase sešli a popovídali si. Buď na ambasádě nebo někde v hospodě, to už bychom dokázali zorganizovat.

Tímto bych měla úvodníkem co uvádět, totiž vyzvání členům i nečlenům spolku, aby se zamyslili nad osudem tohoto, a přišli s návrhy. Stále ještě existujeme a každá rada nebo návrh do budoucnosti Fóra nás bude těšit. Tím se také automaticky rozhodne osud Věstníku, který skomírá, dobrovolné příspěvky členů téměř nepřicházejí, a jeden nebo dva lidi to nemohou ani nechtějí zachraňovat.

Všem členům Fóra přeji jménem výboru krásnou zimu, radostné vánoce a klidný, radostný nový rok 2004.

Olga Portheim

MILADA BLEKASTAD

Med Milada Blekastads bortgang den 25. oktober 2003 har vi mistet en forsker- og kulturpersonlighet med enestående kvaliteter.

Milada Blekastad foreleste i tsjekkisk litteratur ved Universitetet i Oslo i årene 1957-1987 og var fra 1970 statsstipendiat. Hennes vitenskapelige hovedverk er den monumentale doktoravhandling fra 1969 *Comenius: Versuch eines Umrisses von Leben, Werk und Schicksal des Jan Amos Komenský* som er blitt stående som det internasjonale standardverket om denne store 1600-talls pedagog, filosof og dikter. Avhandlingen er dermed også et storverk innen norsk humanistisk forskning. I tillegg til doktoravhandlingen publiserte Blekastad flere titalls vitenskapelige artikler om Comenius og oversettelser av hans verker.

Blekastad var samtidig en fremragende formidler. Blant hennes mange bokutgivelser er det grunn til å fremheve *Millom aust og vest* fra 1958 og *Millom bork og ved* fra 1978, tilsammen en fremstilling av hele den tsjekkiske litteraturs historie.

Blekastad kom fra det rike intellektuelle miljøet i Praha som hun hele livet opprettholdt tette kontakter med, og som hun var en

strålende ambassadør for. Hun hjalp forfulgte tsjekkiske intellektuelle, og ikke minst videreformidlet hun deres erfaringer og kunst. Det er i Blekastads språkdrakt nordmenn kjenner Milan Kundera, Václav Havel og mange andre tsjekkiske forfattere. For sin oversettelse av Ludvik Vaculíks roman *Øksa* mottok hun i 1969 Bastian-prisen. Samme Vaculík skrev i anledning av hennes 80-årsdag at 'det er nesten rystende i hvilken grad tilstedeværelsen av en nasjons litteratur på fremmed jord avhenger av ett menneske'. Et slikt menneske var Milada Blekastad, også for norsk litteratur på tsjekkisk jord. Alt før 2. verdenskrig utkom hennes oversettelser av norske romaner i Praha.

For Blekastads livslange kulturelle og vitenskapelige innsats tildelte president Václav Havel henne i 1997 Fortjentsmedaljen av første grad. Vi vil huske Milada Blekastad for hennes faglige og etiske engagement, generøsitet og vidsyn.

På vegne av kolleger ved Institutt for østeuropeiske og orientalske studier, Universitetet i Oslo

Karen Gammelgaard

Jménem TNF bychom chtěli vyjádřit pozůstalým paní Milady Blekastad upřímnou soustrast s jejím úmrtím. Alena Bartoňová a Olga Portheim.

Lichtenštejnsko a Česká Republika

Lichtenštejnsko zablokovalo dne 14.10. podpis Dohody o účasti v Evropském hospodářském prostoru (25 zemí po rozšíření EU a 3 země Evropského sdružení volného obchodu - ESVO). Ze solidárních důvodů nepodepsaly ani další země ESVO Norsko a Island. Po intenzivním diplomatickém úsilí, ke kterému patřila i schůzka ministrů zahraničních věcí ČR, SR, Norska a Islandu v Praze 2. listopadu 2003 bylo Lichtenštejnsku sděleno, že Norsko a Island Dohodu podepíší. Lichtenštejnsko tlaku partnerů z ESVO a EU ustoupilo.

Dohoda byla podepsána 11. listopadu 2003.

Česká republika od počátku sporu odmítala spojovat bilaterální otázku (především požadavek na restituci majetku) s multilaterální problematikou Dohody o účasti v Evropském hospodářském prostoru. ČR během jednání z této pozice neustoupila a Lichtenštejnsko tak pouze oddálilo zahájení ratifikačního procesu Dohody, která by měla vstoupit v platnost společně s Dohodou o rozšíření EU tj. od 1. května 2004. I případné úplné zablokování Dohody ze strany Lichtenštejnska (již však podepsalo) by nemělo na členství ČR v EU žádný vliv. Dohoda o rozšíření EHP (Evropského

hospodářského prostoru, pozn.red.) umožňuje Norsku, Islandu a Lichtenštejnsku účast na jednotném vnitřním trhu EU.

Česká republika a Lichtenštejnsko doposud nenavázaly diplomatické vztahy.

Česká republika od počátku jednání o Dohodě o účasti v Evropském hospodářském prostoru nechtěla spojovat s těmito jednáními jakékoliv bilaterální otázky s jednou ze smluvních stran. Lichtenštejnské knížectví nicméně od dubna t.r. předložilo ke vzájemným vztahům s Českou republikou dvě Aide Mémoire a doplnilo v rámci jednání do textu Závěrečného aktu Dohody o účasti v Evropském hospodářském prostoru deklaraci. Česká republika na tyto dokumenty, v nichž Lichtenštejnské knížectví spojovalo uznání České republiky s řešením bilaterálních majetkoprávních otázek, reagovala svými prohlášeními, v nichž znovu potvrdila svoji připravenost navázat s Lichtenštejnskem diplomatické styky, avšak bez jakýchkoli předběžných podmínek.

Zdroj: Velvyslanectví České republiky v Norském království

Česká republika se o vzájemné uznání a navázání diplomatických vztahů s Lichtenštejnskem snažila od svého vzniku. Vychází přitom ze skutečnosti, že již předáním své žádosti o uznání, a to k 1.1.1993, jako nového subjektu mezinárodního práva, Lichtenštejnsko uznává. Lichtenštejnsko však od samého počátku podmiňovalo a nadále podmiňuje uznání České republiky zahájením majetkoprávních jednání. V průběhu jednání k Dohodě se po vzájemné domluvě uskutečnily informativní schůzky na úrovni velvyslanců obou států při ES, v jejichž rámci ČR navrhla přikročit obvyklým způsobem k navázání diplomatických styků, zatímco Lichtenštejnská strana znovu požadovala v mezinárodních vztazích zcela neobvyklé spojení aktu vzájemného uznání s vyjádřením pozic k majetkoprávním otázkám, čímž další bilaterální jednání prakticky zablokovala.

Patate a brambory

Již jse se do té míry ponorštili, že si příležitostně poslechnete "Sprákteigen" na P2? Je dotíravé v neděli ráno, ale opakuje se. Před časem se tam někdo ptal na význam výrazu "varta". Já jen nevím, kde na to slovo v norském prostředí narazil. Stihla jsem jen komentář naší krajanky: "to my v češtině také máme". Kdo z nás by si neuměl zazpívat "Stojí voják na vartě"?

Jednu neděli v září si nějaký posluchač přál, aby mu vysvětlili původ jména hlízy, která zachránila Evropu před vyhladověním, anebo naopak uvrhla lid v bídu, jestliže se neurodila – tedy brambor, potet.

Slovo "batate" pochází z indiánské řeči na Haiti, a znamenalo sladký brambor. Jméno bylo přeneseno na hlízy objevené Španěly

v Andeských horách v polovině 16. století, "patate". V Andeských horách byly brambory pěstovány už 3 000 let. Trvalo to pak dobrých 200 let, než se plodina ujmula a rozšířila v Evropě, a jméno sledovalo s sebou. Ve Francii chodil Ludvík XV. s květem bramboru v knoflíkové dírci, dal strážit svá bramborová pole, ale strážcům bylo uloženo, aby nechali zvědavé lidi krást. Chtěl tak zapůsobit na nedůvěřivý lid, aby se o tento přínos do hospodářství zajímali a učili se jej cenit. Francouzi též dali bramborům krásné jméno: "pomme de terre", zemní jablko. V jižním Německu se též říká "Erdapfel". A co "Kartoffel"? Ten je zase zkomolen z italtiny, "Tartufulo", což znamená "trøffel", lanýž, zatímco Italoové sami říkají "patate".

V programu jsem postrádala výklad o našich bramborech. Tož hledám pomoc ve

slovníku. Přišly k nám z Brandenburgu, Braniborska, a vtipní Češi si je pojmenovali.

Znáte "Prodává erteple, křičí jak čert v pekle..."? To je o té frajerce. A co jiného kromě zeměpisu je "zemák"? Co spojujete se slovem "bandor"? Též z italštiny (pane duro), ve slovníku označeno jako lidové. Znáte "bandory, bandory, to sú boží dary"?

1. A co je "erteplovka"?
2. Kdo je "erteplář"?
3. A víte, co byla "brambořenka"?
4. Co znamená "brambořiti"?

Hana Weidemann

FIALOVÁ SAKA NA WALL STREETU aneb Jakou má české slovo ve světě váhu

Paul Sinclair

Tyto poznámky jsou ovocem mé dvanáctileté překladatelské praxe. Překládám z češtiny, a proto zde komentuji z druhé strany, jak se české firmy a úřady představují světu. Nesnažím se obsáhnout celou šíři písemného projevu a předkládám jen podnět k debatě. Všechny příklady jsou citáty ze života.

Nuže, česká písemná komunikace je:

- neadresná,
 - neosobní,
 - nabubřelá,
 - šablonovitá,
 - užvaněná,
 - tudíž nudná,
- a nepřesvědčuje.

¹ Odpovědi: 1. polévka, 2. prodavač brambor, 3. poukázka na příděl brambor za války, 4. bublati jako vařící se brambory, bručeti (o ženě), říká slovník, ale je z roku 1952, tak se nedivte. Dnes bramboři i muži, že?

Komunikují lidé, ne firmy
Současný písemný projev je jako člověk, jenž se uchází o vaší přízeň se zakrytou tváří. Pisatel se za textem schovává, protože neumí přijmout odpovědnost. Nejčastěji se jí vyhýbá pomocí trpného rodu (je prokázáno, bylo rozhodnuto), zvrtných zájmen (předpokládá se, učinilo se), protivného slova lze (lze konstatovat) a jakéhosi onikání, kde mluví o obou stranách ve třetí osobě (konzultant vypracuje pro klienta). Kde je vztah?

Nejběžnější věcí je dnes dvacetistránková zpráva nebo nabídka bez jediné myšlenky (natožpak nové myšlenky), neustále omílající planá slova typu řešení, implementace a realizace. Schází proces a jak se hezky říká v počítačovém žargonu, vlastník procesu. Slova padají do prázdna a to je škoda.

Během své praxe jsem přeložil z češtiny stovky dopisů a faxů a ani jeden neobsahoval vlídné lidské slovo, třeba jen „Tady prší, jak je u vás?“ nebo „Pozdravujte manželku a děti.“

**Jako by to všechno psal
jeden člověk**

Čeština je nekonečně, opojně bohatá. Proč dnes lidé neznají pro kladné hodnocení nic, než sterilní slovo *kvalitní*?

O cizích slovech

Molitanoví lidé řinčí cizími slovy, aby se ukázali na výši doby.

Definice optimální kombinace požadavků se dnes stává aktuálnější i při řešení pozic exekutivního charakteru.

Ani si neuvědomují, že mince má druhou stranu a že vyjádření myšlenky slovy:

Musíme si vyjasnit, jaké vedoucí potřebujeme.
příjemce jen uvítá a ve větě mu nic chybět nebude. A když se to má přeložit, na cizince neudělají slova jako operativní nebo signifikantní o nic větší dojem, než na Čecha pohotový a významný. Dojem dělají jasné a uspořádané myšlenky a podstatné informace.

Oč lépe by udělali, kdyby se naučili používat energická slovesa, která ženou děj vpřed. Definice kombinace je stagnace a život je jinde.

A to je jedna krátká věta. Představte si, že máte reagovat na deset nebo dvacet stran takového textu.

Nic proti cizím slovům, jsou-li přínosem nebo neдрží-li tvorba českých pojmů krok s rozvojem technologie. Tak třeba *design* je elegantní a má přesnější význam, než *návrh* a *řešení*. Tyto úvahy si ukládám do adresáře na disku, ne do větvníku na tvrdém kotouči.

XYZ na vás zapůsobí nejen svým krásným výhledem na historické krásy Prahy, ale zaujme kvalitou technického zázemí a audiovizuálními a klimatizačními systémy. Ty spolu s energetickým napojením a spoji zabezpečují XYZ mezinárodní standard.

Zde říkají, že mají elektrinu, telefon, televizi, topení a větrání jako ve světě. Na tom není nic zajímavého a ani „krásný výhled na krásy“ nepomůže textu ke kráse. Nejsem cynik, ale mě klimatizační systémy nikdy nevezaly.

Když to neprodává, tak to není kreativní

Podklady pro vyhodnocení kritérií k úspěšné realizaci openingu.

(Výsledek otevření.)

Na základě monitoringu kampaně je zřejmé, že kampaň naplnila komunikační

cíle stanovené v Advertising Agency Briefu.

(Odezva na reklamu odpovídá zadání zákazníka.)

Stanovený budget pro realizaci openingu byl dodržen.

(Otevření nestálo víc, než jsme počítali.)

V rámci umělecké činnosti divadla je realizace reklamních kampaní realizováno [sic] v rámci mediálních partnerství, které garantují kontinuální spolupráci a výrazně lepší podmínky pro prezentaci uměleckých projektů.

(Naše divadlo si dělá reklamu pomocí mediálních partnerství, zaručujících dobré podmínky pro naše představení.)

Výchozí pozice našeho divadla pro jednání s mediálními domy velmi usnadněna [sic] naší pozicí, která je mezi komerčními produkcemi v ČR velmi silná a stabilní, dalším podstatným argumentem je, [viz interpunkci] že v našem divadle mají stále angažmá největší osobnosti českého showbusinessu.

(Jednání s médii je usnadněno naší silnou a stabilní pozicí a tím, že angažujeme největší hvězdy českého showbyznysu.)

Je pošetilé, když lidé používají cizí slova, aniž by je znali. Kdyby se podívali do slovníku, uviděli by, že *bussines* se správně píše *business* a že *show business* jsou dvě slova.

Jednotlivé partnerské pozice se od sebe liší rozměrem spolupráce a prezentace a současně na počtu [sic] projektů, na které se partnerství vztahuje.

(Formy spolupráce se liší rozsahem a počtem projektů.)

Takových příkladů mám mnoho, ale to by chtělo „nadstandardní objem času“. Teď tu máme kurikulární reformu.

V oblasti podpory implementace nových kurikulárních dokumentů se zlepšilo propojení jednotlivých aktivit.

Co se stalo? Stalo se něco?

V loňském roce rovněž pokračoval projekt „Komplexní zlepšení ve vzdělávání romské populace“, který je zaměřen na vytvoření standardních kurikulů pro vzdělávání romské populace, které budou využity v přípravných třídách a vypracování metodologií pro učitele obou stupňů základních škol s cílem zajistit, aby měli romští žáci stejný užitek ze základního vzdělávání jako ostatní žáci.

Druhým dílčím cílem je revidovat a rozšířit multikulturní obsah kurikulů pro všechny děti s cílem eliminovat a odstraňovat existující předsudky vůči Romům a jiným menšinám.

První větu jsem už zapomněl, ale druhá snad obsahuje myšlenku. Zkusme ji najít.

Druhým dílčím cílem je revidovat a rozšířit multikulturní obsah kurikulů osnov pro všechny děti s cílem a tím eliminovat a odstraňovat existující předsudky vůči Romům a jiným menšinám.

A ejhle.

Druhým cílem je rozšířit multikulturní obsah osnov pro děti a tím odstraňovat předsudky vůči Romům a jiným menšinám.

Hanácká strategie: Bodó-li tam, cónnem. Nebodó-li tam, hrr na ně.

Prioritou politiky zaměstnanosti ČR identifikovanou [ne, priority se neidentifikují] v průběhu procesu [sic] hodnocení [hodnocení je proces] politiky zaměstnanosti kandidátských zemí, je vytváření vhodného institucionálního rámce formulování a realizace politiky zaměstnanosti.

Ještě vlka nezabili, už na jeho kůži pili. Připravovaná nová právní úprava pracovněprávních vztahů, včetně nového zákona o zaměstnanosti, počítá s větší operativností a flexibilitou pracovněprávních vztahů.

(Nové pracovní právo bude pružnější.)

Bože, neví už nikdo, co a k čemu jsou zájmena?

Významnou roli při formování a prosazování politiky zaměstnanosti na regionální úrovni hrají regionální tripartitní orgány, představující platformu pro spolupráci sociálních partnerů a umožňující účinnější aplikaci mechanismů politiky zaměstnanosti na regionální úrovni.

O subjektech

Slovo *subjekt* se rozšířilo jak mor. Asi je tomu tak proto, že je prázdné a zbytečné, jeho informační hodnota je nulová, a tolik lidí chce znít důležitě.

Mimochodem, všimli jste si, že silná a poctivá slova *práce* a *pracovat* prakticky vymizela z češtiny a byla nahrazena neuživými slovy *činnost* a *vykonávat činnost*?

Podnikatelský subjekt je tedy ve vztahu k *firmě* totéž, co je *výkon pracovní činnosti* ve vztahu k *práci*. (A koupě zboží za účelem jeho dalšího

prodeje a prodej – devět slov – ve vztahu k *obchodování*.)

Já jsem si myslel, že byl dosažen vrchol, když jeden politik hlaholil v rádiu cosi o „vygenerování politického subjektu“, tedy založení politické strany. Ó nikoli. Týden poté vedl jakýsi matěj v televizi zmatenou řeč o „sedacím subjektu“. Na otázku moderátorky, co tím myslí, odpověděl „No židle, křesla, sedačky“.

I Václav Havel, myslitel a literát, podlehl tomuto davovému šílenství. Mám výstřižek z novin, kde se nechal slyšet, že „zadal úkol BIS týkající se jednoho soukromoprávního subjektu“. To by se mu zkřivila huba, kdyby řekl *jednoho člověka*?

O jistých objektech

Co to je? Činžovní dům, pole nebo rodinný domek? Dílna, hotel, prodejna, restaurace nebo továrna? Hangár, kůlna nebo stodola? Letiště, rybník nebo stáj?

Protože neznamena nic, navrhuji, aby šlo toto přepracované slovo po zásluze na odpočinek a abychom pojmenovávali věci pravými jmény.

Naši operativci

Jedna věta z nabídky pro jakési výběrové řízení.

Statutárním orgánem společnosti je jednatel, který se podepisuje tak, že pod název společnosti připojí svůj podpis.

Bez komentáře.

Díky

Tímto slovem *hodnotíme*, a proto je nevhodné pro zdůvodňování přírodních jevů a procesů jako zde.

- benzin se vznítil díky horkému nitru trubice
- bomby díky své rychlosti padají směrem vpřed
- části prstence se díky odstředivé síle oddělily
- yperit byl důležitý díky své schopnosti působit na kůži

Jeho použití ve spojení s nežádoucími událostmi a situacemi je pak nehoráznost.

- nejenže se díky špatné koordinaci projektu a potížím s výběrovým řízením oddaluje plné spuštění projektu
- díky této úpravě nebyl výsledný tvar optimální
- to je možné jen díky ignoranci pravidel
- většina těch nejchudších z nejchudších žije v oblastech, jejichž rozvoj je díky přírodním podmínkám beznadějný

Doslova

Protože toto slovo má přesný smysl, tyto obraty jsou nesmyslné.

- doslova obrátil dům vzhůru nohama
- divize doslova ukovaly ocelový kruh kolem města
- podařil se mu doslova zázrak
- byla to doslova bomba

Vzájemný

Slovo *vzájemný* působí na lidi jako droga. Zatím jsem na něj narazil ve spojení s dohodou, fúzí, hašteřením, interakcí, konferencí, konfrontací, konkurencí, konverzací, neshodou, neslučitelností, odlišením, partnerstvím, poměrem, provázaností, rozdíly, rozpory, setkáním, schůzkou, sloučením, součinností, souladem, soutokem, souvislostí, souzněním, spojením, spoluprací, střetem, stykem, válkou, výměnou, vztahy a zápolením.

Tento seznam se bude časem prodlužovat.

A ovšem, dárek zdarma, dvoustranný dialog, jeden z obou, každý z obou, následné důsledky, oba se shodli, oba spolu udržovali vztah, mezi oběma se strhla hádka, netřeba podotýkat, postupný rozvoj, proces privatizace, průběh procesu, předem předtočený

projev, soustředit se především, spolupodílet se, týmová spolupráce, vzniklá situace, zaměřit se zejména, získané zkušenosti.

Pokračování příště
(pozn.red.)
Zdroj: Velvyslanectví
České republiky v Oslo.

Osud nebo náhoda?

Jistě nejsem první, ani speciálně originální, když přináším tento námět na přetřes a vyzývám čtenáře, aby se k němu vyjádřili: v co věří, co je pravděpodobnější, jak to vidí z vlastní zkušenosti, z náboženských nebo jiných důvodů.

Toto téma lze vidět z několika stanovisek. Jedno z nich je všeobecné, neosobní, kdy každý z nás se určitě několikrát, nebo alespoň jednou zamyslel nad tím, proč ze 180 pasažérů v letadle, které se zřítilo, se zachrání dva, nebo i jeden, a proč zrovna ten. Jak je možné, že člověk, který skočí nebo spadne z pátého poschodí na asfalt, vstane, potlučen ale téměř nezraněn (na to mám příklad ze skutečnosti), zatímco jiný může uklouznout na chodníku a smrtelně se uhodit do hlavy nebo si zlomit vaz o hranu chodníku a zemřít. Osud? Náhoda?

Takovýchto příkladů by bylo nespočetně, a tímto aspektem se neohlám zabývat.

Následkem událostí v mém životě posledních několik týdnů – a podobných období již mnohokrát dříve – je to něco jiného, co mne zaměstnává a co chci sdílet se čtenáři; snad bude někdo z nich mít chuť se zúčastnit úvah, snad někdo bude mít i nějaké vysvětlení, pokud toto existuje.

Není to dlouho, snad měsíc, kdy jsem se v jednom telefonním rozhovoru s dcerou zmínila, že mám docela dobrou periodu, kdy se mně celkem dobře daří psychicky, jsem veselá, nevádí mně pouštět se do protivných

prací jako je dělání pořádku ve skříních a zásuvkách a pod., a že i mé chronické bolesti kyčlí a zad jako by byly menší. To jsem ovšem neměla nikdy dělat; ze zkušenosti jsem měla vědět, že perioda katastrof je rovnou za rohem. A že tato může trvat dlouho, a nečekaně nepříjemné, často i dramaticky zlé věci, které se na mě ze všech stran sypou, mohou být závažné. Tentokrát to začalo krádeží mé nejmilejší kabelky, obsahující neméně milou peněženku s větší částkou peněz, právě vyfasovanou v minibance, několik platebních a úvěrových karet, dvě karty na bensin a kartu na půjčování knih. Dále drahé brýle na čtení v elegantním pouzdře a telefon. Krádež se stala v nemocnici, v místnosti, která je stále zamčená a televizně kontrolovaná a otvírá se pouze na zazvonění. Co taková krádež znamená pro člověka psychicky a prakticky, jistě každý ví. Neuběhlo více než několik dní a z poštovní schránky jsem vybrala dopis, oznamující, že mně byla udělena pokuta norských korun 4000,- za překročenou rychlost v Lieru. Na žádný blesk fotografování si nepamatuji – světlo bývá tak silné, že je nelze přehlédnout – tak si nejsem tak jista, jestli měřič nebyl chybný. Ale handrkovat se s policií nikam nevede, tak je nejlépe zaplatit a zapomenout. Tři dny na to jsem šla na kontrolu k lékaři do bývalého Červeného kříže na Frogneru. Zaparkovala jsem na místě označeném symbolem kolečkové židle pro pacienty s kartou pro handicapence. Tam však byl pouze zvláštní vchod pro tyto, a při návratu do auta na

mne čekala pod stěračem pokuta na 500,-. V této chvíli, kdy budu odevzdávat příspěvek do Věstníku, poslední co mě stihlo, byla srážka, způsobená paní, která na mne zezadu najela a poškodila mně vůz. Vyplňováním hlášení škod na místě jsem zmeškala domluvenou hodinu fyzioterapie, kteroužto musím zaplatit. – Jak tento avalanche bude pokračovat, nevím, ale období katastrof už by dle zkušenosti mělo končit. A být vystřídáno novou, o něco příjemnější érou.

Tímto barvitým popisem, který jistě u mnohého, nepostiženého čtenáře vzbudí úsměv, chci ilustrovat vzorec mého života. Za vše příjemné, co mne, hlavně nečekaně, potká a způsobí mně velkou radost, nebo i pocit štěstí, musím vždy draze zaplatit zmíněnou peridou katastrof, a cena absolutně vyváží periodu příjemnou, často je i mnohem vyšší.

Připomíná to někomu vlastní zážitky, nebo něco podobného z vypravování druhých?

Tím se dostávám k jádru toho, o čem chci filosofovat, totiž mám-li pravdu v tom, že dělím životní úděl lidí do třech hlavních skupin. Lidem, které bych zařadila do skupiny 1, se v podstatě vše v životě daří bez velkých problémů, krádeži jsou vystaveni jednou v životě nebo vůbec ne, dostanou místo, na které žádají po prvním interview, mají většinou dobré zdraví a sympatickou rodinu. Jejich život plyne celkem vyrovnaně, ber period nápadného štěstí nebo neštěstí.

Lidé skupiny 2 už to nemají tak úplně lehké. Často musí vyvinout úsilí a fantazii, vzdát se určitých výhod, jdou-li za svým cílem. Tohoto však

nakonec většinou dosáhnou, aniž je za to stihne řada dramatických nebo i tragických událostí, které s sebou přinášejí velké ztráty, materiálního nebo jiného druhu. Lidé v této skupině se naučí, že život není zcela snadný, a že o většinu, čeho chceme dosáhnout, se musí bojovat. Nebo aspoň konkurovat s druhými, bez zvláštních výhod, darovaných osudem do kolébky.

Ti, které bych zařadila do skupiny 3, mají většinou těžký život, plný malých a velkých překážek, a jsou většinou vystaveni také "zlomyslnosti věcí" (norsky velmi dobře vyjádřenou jako "tingenes iboende ondskap"), která může člověka v denním životě často přivádět k zoufání. Tím míním věci jako zalomení klíče v zámku při návratu domů, když večer mají přijít hosté, nebo neteče teplá voda, když si chci umýt vlasy v den divadla, vypadne proud, když dokončuji překlad na počítači, zakoupená šlehačka do dortu vnučce k narozeninám je zkažená a není čas jít koupit novou. I takováto malá trápení stíhají určitě lidí mnohem častěji než jiné. Nebo si to jenom myslím? Tito lidé jsou ti t.zv. smolaři, nebo lépe "tapere" v životě. Stane se, že také dokáží toho, co si předsevzali, ale za nesmírných těžkostí, mnohých porážek a vlastního nesprávného rozhodování. A k tomu tedy zmíněná období neštěstí na zaplacení období poměrných úspěchů.

Těšilo by mne, kdyby vážení čtenáři napsali příště svá pozorování a své mínění k tomuto tématu, mám-li nebo nemám-li pravdu.

Olga Portheim

POZOR....Předvánoční posezení 6.12. v 17:00. Viz strana 11.POZOR

NB.....Forjulssamling 6. desember kl. 17:00. Se side 11.NB

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V OSLO

Vás srdečně zve
Na koncert skupiny

:||:RITORNELLO:||:

a její program

Old Czech Carols "THE NATIVITY" - JESLIČKY, STARÉ, NOVÉ PÍSNÍČKY)

Czech Christmas Dances from Baroque Hymnals

Vánoční tanečky z českých barokních kancionálů

(Michna, Bridel, Kadlinský, Holan-Rovenský, Štajer, Božan, aj.)

Ritornello bude hrát ve složení:

Beata Pecháčková (zpěv, barokní housle), Jan Mikušek (zpěv, cimbálek), Tomáš Najbrt (loutna, theorba, barokní kytara, dudy kejdy a dudky moldanky, niněra, chalumeaux, zpěv), Michael Pospíšil, umělecký vedoucí (zpěv, cink, dulcian, chalumeaux, fletny, varhanky)

Vystoupí ve 2 představeních:

10.12. v 19.00 hod. v Margaretakyrkan, Hammersborg Torg 8 (u Deichmanske bibliotek) po koncertu zveme na malé předvánoční pohoštění v přílehlém sále s možností popovídat si s umělci a podívat se zblízka na historické hudební nástroje

11.12. v 19.00 hod. v Nordberg kirke, Kringsjagrenda 1; rovněž po tomto koncertu bude možné popovídat si s umělci; dobrovolné vstupné

O souboru:

Komorní soubor **Ritornello** se zabývá především hudbou 16. a 17. století, ale také obou sousedních. Podle programu, který sestavuje ze specialistů na daný obor, mění své obsazení. Jádro souboru vždy tvoří 2-3 hudebníci, kteří často ovládají i více nástrojů. Nedílnou součástí přípravy programů je vlastní intenzivní badatelská a ediční činnost (edice hudby, hymnologie, organologie, aj.). Soubor se snaží vrátit hudbu z kategorie "vážné hudby" mezi základní potřeby člověka, jako universální řeč dorozumění pomocí malých a nejmenších hudebních forem (píseň, tanec) v jejich eleganci i syrovosti zároveň: ejhle barokně-romantický "Návrat"! Soubor užívá historických nástrojů nebo jejich věrných replik (loutna, theorba, barokní kytara, niněra, renesanční dudy, barokní moldánky, varhanní positív, cinky a dulcián, renesanční trombony, šalmaje, chalumeaux, flétny a fistuly, violy da braccio i

da gamba, barokní housle, bubny, atd.), starých ladění a temperatur, původních herních a pěveckých technik. Jednotlivé typy programů zasahují do různých historických hudebních žánrů: do hudby domácí, taneční, chrámové, pouliční, věžní (fanfáry), hodovní. Kromě koncertních vystoupení soubor účinkuje při liturgickém provozu, vernisážích, recepcích, literárních pořadech, konferencích, výchovných koncertech, natáčeních apod. Dramaturgií svých nahrávek se snaží zaplnit prázdné místo po kdysi "každodenně sváteční" hudbě.

**) Ritornello (z italského tornare = vracet se, ri- = znovu, -llo = zdrobnělina) znamená "návrat (-ek)", opakování malé části, refrén, jednoduchou mezihru, hranou nebo zpívanou. Tento prostý formotvorný prostředek typický pro hudbu raného baroka a manýrismu, je signálem vzájemného odpojování se vokální a instrumentální hudby. Jeho hlavními devizami jsou stručnost, snadná zapamatovatelnost, líbivost provokující k opakování, připojení se, pokračování. Jak mnohoznačný název pro Návrat!*

Michael Pospíšil o představení:

Jesličky

staré nové Písničky aneb Barokní Rendez-vous v roce nula

Podívejme se na něj barokníma ušima: Smrdutý chlívěk – jeskyně za městečkem, ještě k tomu nejmenším z Davidových, hostila podivnou společnost: nezletilá (prý-)panenka, starý mládenec (prý-)manžel, přihlouplí špinaví pasteveci i se svými stády, distingovaní, teď rozněžnělí králové-mudrci-mágové se svými koňmi a komoňstvem, vůl a osel! A uprostřed nich To, kvůli Čemu jsou vlastně všichni tady (a vůbec jsou) – no, skoro nic. Dítě. Kolik se v tom zmatku ještě motalo Andělů, asi nikdo nespočítal. A přesto je to Nepatrné v jeslích „ten, kterého Nebesa pojmut nepostačí“.

Sláva a sláma, kadidlo a hnůj, myrha a seno, zlato a tma, všechno bohatství Světa a všechna jeho bída, Bůh a – Člověk! Ten Človíček je samým středem rozporů: Bůh-Člověk, v jeskyni narozen (a chován), do jeskyně nakonec zase pochován, první lůžko Jesle, poslední Kříž. Celá bezmoc mocného. Každého nás někde čeká, jde o to jak si ji ochočit...

Tolik protiv pohromadě, to se jen tak nevidí! Ostré kontrasty, dávající akci napětí a spád,

teatralitu užaslému „ó“, přetavují tajemnou látku do domácí, důvěrně známé kancionálové podoby: betlémský hnůj servírují s celou ceremonií barokních kudrlinek. Texty, z nichž je cítit chlív a osobní zkušenost s ním, jsou obuty do dobových tanečních hitů. Udělejte i Vy něco pro své zdraví a nechejte svou Duši vydechnout a proskočit se!

N.B.: O čem to všechno vlastně má být? Ať už věříme čemukoliv, vyznáváme cokoliv a třeba nevidíme – neslyšíme – nečicháme barokně: Člověk, i hloupoučký, zrozený do bídy, je z rodu královského a zaslouží úctu a péči, má povolání, i když ho my okolo ještě neznáme. Takový maličký, jako byl Bůh, když se svěřil do ušmudlaných rukou Světa, je někde v každém z nás. Když to Ono v sobě najdeme, zjistíme, že je To větší než my sami, že nás To objímá, že Svět je tak stále „naruby“. Jako ten chlívěk v Betlémě. Zaradujeme se, až se potkáme. Proto skončím Andělovým začátkem: „Nebojte se!“

Předvánoční posezení u českých písní a tanců, 6.12. 2003 v 17:00 – v předvečer Mikulášské.

Všechny přívržence českých písní a tance zveme na neformální ukončení roku 2003. Vezmeme s sebou české písničky (vánoční, taneční a jiné), vánoční texty. Vezměte také. Budeme zpívat, tancovat a bavit se! Prodáváme občerstvení, kávu a nealko (jiné pití si každý zařídí sám). Hlavní je zábava – vezměte kus dobré nálady a přijďte – místo konání TINA, původní kantina IFE, Kjeller (viz pozvánka na Mikulášskou).

For TNF: Yvona Holbein

Forjulsamling med tsjekkiske sanger og dans, 6.12. 2003 kl. 17:00 – kvelden før St. Nikolai-feiring

Alle tilhengere av tsjekkiske sanger og dans inviteres til en uformell avslutning av året 2003. Vi tar med kassetter og CD-er med tsjekkiske julesanger og dansemusikk (og annet), og noen tsjekkiske julesangtekster. Alle er velkomne til å gjøre det samme. Vi skal synge, danse og kose oss! Det skal være mulig å kjøpe en pølse med brød, noe søtt og godt, kaffe og mineralvann. Andre drikkevarer sørger alle for selv. Det viktigste er å kose seg – ta med masse godt humør og kom! Vi gleder oss. Sted: se St.Nikolai – invitasjon.

Tlf. 63 84 48 83 / mob. 95 97 57 88

ISSN 0803-7213

Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM. Ansvarlig for dette nummer var Olga Portheim og Alena Bartonova
Foreningens adresse: POSTBOKS 48, 3421 LIERSKOGEN, Telefon: 66 98 78 85, telefaks: 66 90 30 74, bankgiro: 6241.06.04650

Medlemskontingent: hovedmedlem kr. 150,-, familiemedlem kr. 100,-

Mikulášská
07.12.2003 v 17:00
TINA - původní kantina IFE
Instituttveien 18
2027 Kjeller

Výbor Česko-Norského Fóra si Vás dovoluje pozvat na tradiční Mikulášskou zábavu, tentokrát pořádanou v prostorách původní kantiny Ústavu pro energetickou technologii (IFE) v Kjelleru u Lillestrømu.

Naše děti čeká Mikulášská diskotéka, hry a jiná zábava.
Naše dospělí čeká příjemná společnost, tombola a trochu něčeho k zakousnutí.

A nás všechny možná navštíví Mikuláš.

Kdo máte možnost, vezměte mikulášský dar do tomboly.

Všechny zve a na příjemný večer se těší
Váš výbor ČNF

St Nicolai-feiring
07. desember 2003 kl. 17:00
TINA, den gamle IFE-kantinen
Instituttveien 18
2027 Kjeller

Styret i Tsjekkisk-Norsk Forening har gleden av å invitere Dem til den tradisjonsrike feiringen av St Niclas, denne gangen arrangert i TINA, samlingsstedet til Institutt for Energiteknikk (IFE), i Kjeller nær Lillestrøm.

Barna kan glede seg til St Nicolai - disko og annet program.
De voksne kan glede seg til et hyggelig selskap, lodduttrekning og litt godt for ganen.

Og kanskje kommer St Niclas selv.

Har De mulighet å ta med en gave til lodduttrekningen, er det kjærkomment.

Med vennlig hilsen
Styret

Mikulášská
07.12.2003 v 17:00
TINA - původní kantina IFE
Instituttveien 18
2027 Kjeller

Přístupové trasy

Autem: E6 směr Trondheim, na Hvam zabočit na silnici 22 směr Fetsund – Lillestrøm, jet asi 2 km, vpravo letiště, asi v polovině letiště odbočka vlevo do Instituttveien (černobílá směrovka Forskningsinstituttene, UNIK (høyskole i Akershus), asi 100 m, vpravo zabočit na parkoviště IFE/NILU. TINA je samostatně stojící domeček s vchodem přímo na parkoviště.

Vlakem a autobusem: Vlakem do Lillestrømu, odtud autobusem č. 402 směr Brånås sentrer, vystoupit na 5. stanici Fritidshuset, odtud asi 30 m od stanice zabočit vpravo a jít stezkou s domy vlevo a Biltilsynet vpravo, až se dojde asi po 200 m na parkoviště NILU-IFE. TINA je samostatně stojící domeček s vchodem přímo na parkoviště.

Odjezdy autobusu 402 směr Brånåsen, Lillestrøm Busstasjon (jízda trvá 7 minut) do stanice Fritidshuset: 16:46, 17:46

Nazpět č. 402 směr Lillestrøm a dále Oslo Bussterminal: 19:36, 20:36

Nazpět č. 402 směr Olavsgaard a odtud 321 do Lillestrømu: 19:53, 20:53 (1 min na přestup)

St Nicolai-feiring
07. desember 2003 kl. 17:00
TINA, den gamle IFE-kantinen
Instituttveien 18
2027 Kjeller

Adkomstmuligheter

Med bil: Følg E6 retning Trondheim fram til Hvam, deretter følg rv 22 retning Lillestrøm og Fetsund. Etter ca. 2km ta av til venstre ved svart-hvitt skilt Forskningsinstituttene, UNIK (høyskole i Akershus) (Kjeller flyplass ser du til høyre). Etter 100 m sving til høyre på IFE/NILU parkeringsplassen. TINA er det lille frittliggende huset på parkeringsplassen.

Tog og buss: Ta toget til Lillestrøm stasjon, deretter buss nr. 402 i retning Brånås senter, ta av på 5. stoppested „Fritidshuset“. Følg bussretningen ca 30 m, ta til høyre og følg stien (hus til venstre, Biltinsynet til høyre). Etter 200 m kommer du på NILU/IFE parkeringsplassen. TINA er det lille frittliggende huset på parkeringsplassen.

Avganger buss 402 fra Lillestrøm retning Brånåsen rutebilstasjon (rett ved siden av togstasjonen): 16:46, 17:46

Tilbakereise med buss 402 retning Lillestrøm (og videre til Oslo Bussterminal) : 19:36, 20:36

Tilbakereise med buss 402 retning Olavsgaard og derfra med 321 til Lillestrøm: 19:53, 20:53 (1 min for overgang)